

Najznačajnije bolesti lisnatog povrća

Plamenjača salate (*Bremia lactucae*)

Ovo je oboljenje koje predstavlja problem u proizvodnji salate i na otvorenom polju i u zaštićenom prostoru. Pri gajenju salate u zaštićenom prostoru najčešće se javlja u kasnoj jesenjoj i prolećnoj proizvodnji. Štete nastaju zbog smanjenja kvaliteta i prinosa. Javlja se u svim fazama razvoja biljaka. Simptomi se mogu ispoljiti već na kotiledonim listovima. Mlade napadnute biljke brzo uginu. Na listu se javljaju karakteristični simptomi u vidu krupnih uglastih pega ovičenih glavnim lisnim nervom. U početku su pege hlorotične, a posle požute i dobiju mrkocrvenu boju. U uslovima vlažnog vremena sa donje strane lista u okviru pega nastaje prevlaka koju čine reproduktivne tvorevine gljive.

Zaštita podrazumeva preventivne mere, a veoma važne su upravo mere zaštite rasada kojima treba dati najveći značaj. Treba voditi računa o rastojanju u redu i između redova, zbog boljeg provetravanja. Pri gajenju u zaštićenom prostoru regulisati temperaturu i vlažnost, azot koristiti u minimalnim količinama. Kada se radi proizvodnja salate na otvorenom polju obratiti pažnju na duboko zaoravanje ostataka, gajiti salatu u plodoredu i umereno đubriti azotom. Pored agrotehničkih primenjuju se i hemijske mere borbe, tj primena fungicida na bazi aktivnih materija fosetil Al, ili kombinacija propamokarbhidrohlorid i fluopikolid.

Antraknoza salate (*Microdochium panattonianum*)

U povoljnim uslovima razvoju ovog patogena pogoduju prohladno i vlažno vreme, štete mogu biti veoma izražene jer dolazi do velikog oštećenja i izumiranja starijeg lišća salate, kako u proizvodnji na otvorenom, tako i u proizvodnji u zaštićenom prostoru. Prinos i tržišna vrednost salate je smanjena, jer moraju da se uklanjaju spoljni listovi. Prvi simptomi se javljaju na starijem lišću u vidu sitnih kružnih i hlorotičnih pega. One vremenom postaju nekrotične, a obolelo tkivo u okviru pega se raspada. Takve pege su udubljene. Centar pege je žutosmeđ sa tamnim oreolom. Na glavnom nervu i peteljka lista salate pege su izduženog oblika i udubljene, a to je tipično za antraknozu.

Što se tiče zaštite plodored, uklanjanje biljnih ostataka i redovno provetravanje objekata su važni da bi se otklonili uslovi za pojavu i razvoj ove bolesti. Biljke ne treba saditi gusto zbog dobrog provetravanja između redova.

Siva plesan (*Botrytis cinerea*)

Siva plesan se može javiti u svim stadijumima proizvodnje salate. Prvi simptom je tamna vodenasta zona u osnovi struka ili lista. Zaraženi listovi su prekriveni sivom micelijom gljive. Kod jako napadnutih biljaka razvijaju se saprofitne bakterije tako da se unutrašnji listovi pretvore u sluzastu masu.

Regulisanje temperature i vlažnosti vazduha i zemljišta u zaštićenom prostoru je osnovna mera sprečavanja sive truleži. Tokom prohladnih i oblačnih dana smanjiti zalivanje biljaka i tako sniziti vlažnost vazduha i zemljišta, uz intenzivno provetravanje. Obolele biljke treba redovno odstranjivati. Treba voditi računa kod primene fungicida, i primenjivati fungicide sa različitim mehanizmima delovanja zbog pojave rezistentnosti, i poštovati maksimalan broj tretiranja u toku jedne godine.